

نورالامین

حجاب در اندیشه مقام معظم رهبری حضرت آیت الله العظمی امام خامنه‌ای عَلَيْهِ السَّلَام

علیرضا محمدی

اسماعیل دانش

سخن ناشر

معارف اسلامی ناب، نیازِ بشر تشنه معنویت امروز است. در این دوران که بسیاری آن را عصر پایان جهان می‌دانند، گرایش به دین و معنویت، سرعتی شگفت یافته است. در این میان، اسلام بیشترین سهم را از این گرایش به دین دارد، و چرا چنین نباشد؟ اسلام، دین انسانی زیستن، عدالت‌پروری و عشق به همنوع است و بشر این عصر، این گوهر گمشده را در اسلام ناب یافته است.

ازسوی دیگر، گسترش پُرشتاب رسانه‌ها و ابزارهای انتشار اطلاعات، بی‌وقفه موجب پدید آمدن پرسش‌ها و شبهات جدیدی می‌شود که تا اندکی پیش از این، هیچ‌یک از آنها قابل تصور نبود. این انفجار اطلاعات، به‌ویژه در دنیای مجازی، اغلب فرصت ژرف‌اندیشی را از انسان سلب می‌کند و همین موجب شناخت نادرست یا ناقص از بسیاری امور، به‌ویژه مفاهیم و معارف دینی می‌گردد.

بنابراین، تبلیغ و نشر مؤثر معارف اسلامی ناب، رسالت خطیری است که بر عهده همه متولیان این امر می‌باشد. بدون تلاش خالصانه و آگاهانه برای رسیدن به این هدف، پتانسیل عظیمی که در گرایش بشر به معنویت در این عصر پدید آمده، به هدر خواهد رفت.

نشر «نورالامین» به سهم خود می‌کوشد تا بخش اندکی از رسالت عظیم نشر معارف اسلامی ناب را به بهترین شکل ممکن انجام دهد و در این راستا از پیشنهادهای و انتقادهای همه فرهیختگان این عرصه، برای غنا بخشیدن به آثار خود استقبال می‌کند.

انتشارات نورالامین

فهرست

مقدمه	۱۱
فصل اول: کلیات مباحث حجاب	۱۵
مقدمه	۱۵
مفهوم‌شناسی	۱۶
۱. حجاب	۱۶
الف) حجاب در لغت	۱۶
ب) حجاب در اصطلاح	۱۸
۲. زینت	۲۰
۳. تَبَجُّج	۲۲
حجاب و پوشش در اسلام	۲۵
۱. حجاب در قرآن	۲۸
ارزش حجاب در قرآن	۳۵
۲. حجاب در روایات	۳۸
۳. حجاب فروع دین	۴۱
۴. حجاب لباس تقوا	۴۲
۵. حجاب مطابق با طبیعت و فطرت	۴۳

فصل دوم: فواید و فلسفه حجاب از دیدگاه امام خامنه‌ای علیه‌السلام	۵۳
مقدمه	۵۳
فایده و فلسفه حجاب	۵۴
۱. فلسفه و فایده فردی حجاب	۵۶
الف) حفظ از آسیب‌ها	۵۶
ب) امنیت	۶۰
ج) آرامش	۶۴
د) تکریم زن	۶۸
هـ) عفت زن	۷۰
و) احترام و شخصیت	۷۴
ز) رشد و تکامل	۷۶
یکم: صعود به مراتب معنوی	۷۷
دوم: رشد فکری و علمی	۷۸
۲. فایده و فلسفه خانوادگی	۸۲
الف) استحکام بنیان خانواده	۸۲
ب) حفظ‌کننده محبت	۸۶
ج) تربیت فرزند صالح	۸۸
یکم: تربیت سالم پایداری جامعه	۹۰
دوم: خانواده سالم جامعه سالم	۹۲
۳. فایده و فلسفه اجتماعی	۹۴
الف) عفت جامعه	۹۵
ب) امنیت جامعه	۹۷
ج) ابزار فعالیت‌های اجتماعی	۱۰۱
اصول فعالیت‌های اجتماعی و شغلی زنان	۱۰۵
یک: سازگاری شغل با ویژگی‌های ذاتی زن	۱۰۶
دو: تحمیل نکردن کار سنگین به زن	۱۰۷
سه: شغل منشیگری ممنوع	۱۰۸

- چهار: پرستاری طبیعی‌ترین شغل زن ۱۰۹
- پنج: استخدام زنان در ادارات دولتی ۱۱۱
- شش: سازگاری کار با محیط اسلامی ۱۱۱
- د) حفظ نیروی کار اقتصادی ۱۱۲
- ه) وسیله فعالیت‌های سیاسی ۱۱۵
- و) مبارزه با تهاجم فرهنگی و التذاذات ۱۱۹
- یک: تهاجم فرهنگی ۱۱۹
- دوم: التذاذ جنسی غرب ۱۲۵
- فصل سوم: پیامدهای بی‌حجابی و بدحجابی از دیدگاه امام خامنه‌ای علیه السلام** ۱۲۹
- مقدمه ۱۲۹
- عواقب و پیامدها ۱۳۱
۱. پیامدهای فردی ۱۳۲
- الف) تحقیر شخصیت انسانی زن ۱۳۲
- ب) اختلالات روانی ۱۳۷
- ج) مانع تعالی و کمال ۱۳۹
۲. پیامدهای خانوادگی ۱۴۳
- الف) تزلزل بنیان خانواده ۱۴۵
- ب) کم‌رنگ شدن ازدواج ۱۴۸
- ج) کاهش محبت و عاطفه ۱۵۱
- د) متلاشی شدن خانواده ۱۵۴
۳. پیامدهای اجتماعی ۱۵۸
- الف) گسترش انحراف و فساد ۱۵۹
- ب) گسترش ناامنی اخلاقی ۱۶۴
- ج) گسترش التهاب روحی و روانی ۱۶۶
- د) گسترش خشونت و آزار جنسی ۱۶۷
- ه) تجاوز به عفت زن ۱۷۱
- و) وادادگی در برابر فرهنگ بیگانه ۱۷۴

۴. پیامدهای سیاسی ۱۷۸
- الف) ابزار دشمن ۱۸۲
- ب) ترویج سوغات غرب ۱۸۳
- ج) ترویج فرهنگ غرب ۱۸۵
- د) ابتدال گرایی ۱۹۰
- هـ) راه نفوذ صهیونیسم ۱۹۲
- و) شکستن سد عفاف زنان ۱۹۳
- فصل چهارم: چگونگی حجاب و پوشش از دیدگاه امام خامنه‌ای علیه السلام ۱۹۷
- مقدمه ۱۹۷
- حجاب مردان ۱۹۸
- حجاب زنان ۱۹۹
- ویژگی‌های حجاب ۲۰۲
۱. ضخامت ۲۰۳
۲. لباس غیر تنگ ۲۰۴
۳. سادگی ۲۰۵
۴. نپوشیدن لباس جنس مخالف ۲۰۷
۵. عدم استفاده از لباس دشمن ۲۰۸
۶. رنگ مناسب ۲۱۰
- چادر حجاب برتر و نشانه ملی ۲۱۱
- چادر، مظهر حجاب ۲۱۲
- گونه‌ها و اقسام حجاب ۲۱۳
۱. حجاب چشم ۲۱۴
۲. حجاب گفتاری ۲۱۶
۳. حجاب رفتاری ۲۱۸
۴. حجاب و آراستگی ظاهری ۲۲۰
- الف) آرایش ۲۲۰
- ب) استفاده از بوی خوش ۲۲۲

۵. حجاب در مصافحه ۲۲۳

۶. حجاب در شوخی و مزاح ۲۲۵

نتیجه ۲۲۶

منابع ۲۲۹

مقدمه

از آنجاکه بشر امروزه در مسیر تحقق آرمان‌های خود راه تقابل میان سنت و مدرنیته را در پیش گرفته است، یکی از مصادیق این تقابل، رویکرد جنسیتی و تعریف نقش‌ها، مسئولیت‌ها و حقوق زن و مرد در قالب شبیه‌سازی آن دو به یکدیگر و نادیده گرفتن تفاوت‌های فطری آن دو است که محصول این تفکر، ارزش و هویت زن و مرد را مورد تهاجم قرار داده و موجبات تزلزل بنیان جامعه بشری را فراهم می‌نماید. ازاین‌رو، یکی از مهم‌ترین مقوله‌هایی که بر لزوم درک تفاوت‌های میان زن و مرد به مثابه مکمل یکدیگر در نظام خلقت اشاره دارد، مسئله حجاب و پوشش زن است.

همه ادیان الهی بر ضرورت و ارزش پوشش انسان به‌ویژه برای زنان، تأکید نموده‌اند. اسلام در مقام تکمیل‌کننده ادیان آسمانی، اهمیتی خاص برای این امر مهم قائل شده و آن را ضامن سلامت جامعه و امنیت فرد قرار داده است. حضرت فاطمه علیها السلام در جایگاه الگوی کامل زن مسلمان، حجاب را کلید حضور و ظهور اجتماعی زن در نظر گرفته و آن را مقدس شمرده‌اند.

از طرف دیگر، انگیزه‌های رفع حجاب در غرب «خودنمایی زنان»؛ «ارضای تمایلات جنسی مردان»؛ «استفاده از زیبایی زنان برای هدف‌های

تجاری و سیاسی» و سرانجام «فراهم کردن مقدمات انحراف، فساد و فحشا» در جامعه است. زن دارای شخصیت و جایگاه بسیار بالایی است که نه برای خودنمایی آفریده شده و نه کالای تجاری و بازرگانی است. اینکه در جوامع غربی زن را در میهمانی‌ها و مجامع برای نشان دادن زیبایی‌ها و لذت بردن مردان به نمایش می‌گذارند، نه تنها شخصیت زن را بی ارزش جلوه می‌دهد، بلکه عزت، عفت و شخصیت راستین زن را از او می‌گیرد. حجاب و عفاف زن، در پرورش توانایی فکری و عقلانی، بالابردن سطح دانش و تخصص و اجرای وظایف تربیتی و مشارکت منطقی زن در حل و فصل امور اجتماعی، تحقق‌پذیر است.

طبق باور امام خامنه‌ای «هر حرکتی که برای دفاع از زنان انجام می‌گیرد، باید رکن اصلی آن رعایت عفاف زن باشد. در غرب برای اینکه مسئله عفت زنان مورد اهتمام قرار نگیرد، کار به این بی‌بندوباری‌ها کشید. نباید بگذارند عفت زن که مهم‌ترین عنصر برای شخصیت زن است مورد بی‌اعتنایی قرار گیرد»؛^۱ زیرا عفت زن سبب تعالی و رشد شخصیت و تکریم زن است. امام خامنه‌ای می‌گوید: «عفت در زن، وسیله‌ای برای تعالی و تکریم شخصیت زن در چشم دیگران، حتی در چشم خود مردان شهوت‌ران و بی‌بندوبار است. عفت زن، مایه احترام و شخصیت اوست. این مسئله حجاب و محرم و نامحرم و نگاه کردن و نگاه نکردن، برای این است که عفاف در این بین سالم نگه داشته شود. اسلام به مسئله عفاف زن اهمیت می‌دهد».^۲

۱. بیانات در دیدار جمعی از زنان، در تاریخ ۱۳۷۶/۷/۳۰.

۲. بیانات در دیدار جمعی از زنان، در تاریخ ۱۳۷۶/۷/۳۰.

بررسی دیدگاه‌ها و نقطه نظرات مقام معظم رهبری که بسیاری از آنها جنبه راهبردی دارد و برای ایجاد تحول در یک جامعه سالم و روبه‌رشد بسیار مؤثر و سودمند و راهگشا است. از طرف دیگر، تهاجم فرهنگی غرب علیه حجاب و عفاف، یعنی پوشش اسلامی، دختران و زنان جامعه مسلمانان را آماج تبلیغات شوم خود قرار داده است. ازاین‌رو، مقام معظم رهبری در مناسبت‌های مختلف بر تحکیم و تقویت سنگر «حجاب» توصیه و تأکید فراوان نموده است که متأسفانه درباره حجاب در اندیشه امام خامنه‌ای، تاکنون پژوهش علمی مناسب، در قالب کتاب، رساله علمی، پایان‌نامه، مقاله و... انجام نشده است.

البته برخی تألیفات از بیانات و سخنرانی‌های رهبری درباره حجاب در قالب کتاب به صورت موضوع‌بندی جمع‌آوری و عنوان‌گذاری شده است، مانند زن و بازیابی هویت حقیقی (گزیده بیانات حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای) فصل ششم کتاب درباره حجاب است؛ همچنین عفاف و حجاب در سبک زندگی ایرانی-اسلامی؛ برگرفته از بیانات و سخنرانی‌های مقام معظم رهبری نیز درباره حجاب است که فقط حکم فیش تحقیق را دارند و در راستای پاسخ به دغدغه فکری و نیاز جامعه علمی نیستند و فاقد تحلیل و توصیف علمی است. ازاین‌رو، پژوهش روشمند و علمی درباره حجاب در اندیشه امام خامنه‌ای لازم و ضروری است.

حجاب و پوشش اسلامی از اهم مسائل زنان است که نقش بنیادینی در تربیت دینی، استحکام خانواده، امنیت اخلاقی فرد و جامعه دارد و امروزه به صورت دغدغه‌ای مهم و اصلی برای مقام معظم رهبری و دلسوزان جامعه اسلامی است. این پژوهش بر اساس اندیشه امام خامنه‌ای با

هدف پاسخگویی به بسیاری از پرسش‌ها و شبهات درباره حجاب و پوشش اسلامی و پاسخ به دغدغه‌های امام خامنه‌ای درباره حجاب و پوشش اسلامی است که کاملاً جدید و در چهار فصل تنظیم شده است:

فصل اول: کلیات مباحث حجاب؛

فصل دوم: فواید و فلسفه حجاب از دیدگاه امام خامنه‌ای؛

فصل سوم: پیامدهای بدحجابی و بی‌حجابی از دیدگاه امام خامنه‌ای؛

فصل چهارم: چگونگی حجاب و پوشش از دیدگاه امام خامنه‌ای؛

امید است این کتاب مورد استفاده همگان قرار بگیرد و بتواند مقدمات پژوهش بهتری را در ابعاد گوناگون اندیشه‌های علمی امام خامنه‌ای فراهم سازد تا با همت و کوشش پژوهش‌گران گرامی، نظریات جدید و کارآمد ایشان را در سایر موضوعات و ابعاد علمی استخراج و در اختیار جامعه علمی امت اسلامی قرار دهد.

والسلام علیکم ورحمت‌الله

علیرضا محمدی و اسماعیل دانش